

Міністерство освіти і науки України
Національний центр «Мала академія наук України»
II етап Всеукраїнської учнівської олімпіади
з української мови та літератури
2025/2026 навчальний рік

9 клас

Українська мова

I. Лінгвістична робітня (21 бал).

1. Поясніть відмінність між наведеними паронімами (2 бали).

Корисливий – корисний

2. Доберіть українські відповідники до іншомовних слів (5 балів).

Аплодисменти

Аргумент

Креативний

Окупант

Фонтан

3. Доберіть 4 фразеологізми до лексики “тяжко працювати” (4 бали).

4. Запишіть речення, виправляючи помилки (10 балів).

Оскільки в нас із Сашком співпадають інтереси, ми зробили підписку на часопис «Крилаті».

На засіданні підняли питання по вихованню екологічної свідомості.

Давайте поміркуємо над тим, чи має ввічливість національність.

На протязі 1626 року Військо Запорозьке ще декілька разів ходило в морські походи на Крим і Турцію.

Луна – самий простий збільшувальний прилад, з допомогою якого можна вивчати лише загальні деталі будови живих організмів.

II. Мовознавчий бліц. Тести (5 балів).

Виберіть один правильний варіант (за кожну правильну відповідь – 1 бал).

1. У якому рядку прийменники вжито правильно:

а) запитання по темі, за місцем вимоги, трансляція по радіо, по течії;

б) по закінченні гри, по необхідності, по тій причині, наказ по школі;

в) збирати по зернині, за бажанням, за результатами перевірки, за контрактом;

г) видали документ по формі; говорити по суті, їхати по дорозі, зі спеціальності;

д) по документам, не ходіть по ногах, подарувати по букету, по цей бік.

2. У якому рядку є помилки у формі родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни:

- а) будинка, фокстрота, ремонту, сміху;*
- б) кредиту, синтаксису, фактора, сенсу;*
- в) Кавказу, Криму, символу, квадрата;*
- г) карбону, кабінету, телефону, гектара;*
- д) абзацу, долара, бліндажа, вальсу.*

3. У якому рядку допущено помилки в правописі числівникових форм:

- а) шістдесятьох, семистам, мільярдом, вісьмастами;*
- б) тридцяти, сімнадцятьох, восьмисот, вісьмома;*
- в) сімдесятьма, сорока, багатьма, однією;*
- г) п'ятидесяти, дев'ятьмастами, мільйона, чотирьма;*
- д) шестисот, ста двадцятьма одним, четвертого, сьома.*

4. У якому рядку форми кличного відмінка утворено неправильно:

- а) учителько, лікарю, пані Ірино, добродію;*
- б) Васильку, Іринко, Галино, Соломіє, батьку;*
- в) лейтенанте, колего Степане, пане Ярослав, Ігоре;*
- г) тату, мамо, товаришу, дідусю, бабусю;*
- д) сестро, брате, матусю, студенте, друже.*

5. У якому рядку правильно утворено форму наказового способу дієслова:

- а) ходімо, читаймо, говоримо, біжімо;*
- б) дивіться, рахуйте, вірмо, переможемо;*
- в) їмо, пливемо, пишімо, сядьмо;*
- г) любімо, сподіваймося, розвиваймося, радіємо;*
- д) ловімо, кохаймо, танцюймо, співаймо.*

III. Синтаксичний ринг (12 балів).

Виконайте повний синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, побудуйте структурну схему, дайте загальну характеристику всій конструкції і компонентам як простим реченням), надпишіть частини мови.

Згори, з блакитної високості впаде на землю сріблом жайворонкова пісня і долине клекіт вірлячий, а широкий степ відгукнеться на ті згуки тихим шелестінням тирси (за М.Коцюбинським).

IV. Критичний вимір (12 балів).

Односкладні речення мають багаті виражальні можливості. На основі наведених прикладів медійних заголовків трьома складними реченнями поясніть, як функціонал односкладних речень призводить до частого використання цих конструкцій як

заголовків і чому журналісти використовують односкладні речення з метою впливу на читацьку аудиторію?

Подій багато, а результатів негусто (“Голос України”)

У МАН представили віртуальний STEM-центр (“День”)

Необхідно змінювати ментальність (“Урядовий кур’єр”)

Українська література

V. Творче завдання. Напишіть твір на запропоновану тему (обсяг: 2–2,5 сторінки) (24 бали).

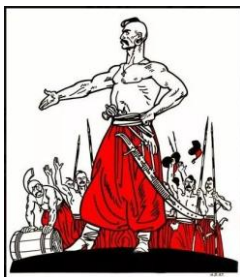
Єдність Руської землі як основна ідея твору «Слово о полку Ігоревім»

VI. Літературознавчий бліц (6 балів).

1) Назвіть твір та автора, послуговуючись ілюстраціями.

А)

Б)

2) Продовжіть/доповніть речення:

- «Поученіє» Володимира Мономаха належить до літератури періоду Київської Руси.
- Піснею «Віють вітри, віють буйні» розпочинається твір
- Тему нерівного шлюбу розкрито у жартівливій народній пісні....
- Перша сентиментальна повість нової української літератури...

VII. Теорія літератури. Подайте визначення термінів (8 балів).

1. Бурлескно-травестійна поема – це...
2. Класицизм – це...

VIII. Літературознавча робітня.

Виконайте системний аналіз поетичного тексту (проаналізуйте основні мотиви поезії, ключові художні образи й основні засоби художнього вираження, визначте вид лірики та особливості віршування) (12 балів).

В неволі тяжко, хоча й волі...

В неволі тяжко, хоча й волі,
Сказать по правді, не було.
Та все-таки якимось живлось.
Хоть на чужому, та на полі...
Тепер же злої тії долі,
Як Бога, ждати довелось.
І жду її, і виглядаю,
Дурний свій розум проклинаю,
Що дався дурням одурить,
В калюжі волю утопить.
Холоне серце, як згадаю,
Що не в Україні поховують,
Що не в Україні буду жить,
Людей і Господа любить.

Тарас Шевченко

Усього: 100 балів